

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
DIREKTORAT ZA KAZNOVALNO PRAVO
IN ČLOVEKOVE PRAVICE

Župančičeva ulica 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 53 42
F: 01 369 57 83
E: gp.mp@gov.si
www.mp.gov.si

URAD VLADE ZA KOMUNICIRANJE
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana
(po e-pošti: gp.ukom@gov.si)

Številka: 091-4/2018/2
Datum: 22. januar 2018

**Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 8220-113: Kazni ESČP – odgovor
Ministrstva za pravosodje**
Zveza: vaš dopis št. 092-113/2017/2 z dne 12. januarja 2018

V zvezi s predlogom perdlagam.vladi.si št. 8220-113 (Kazni ESČP), da »popolnoma vse kazni, ki jih izreče Evropsko sodišče za človekove pravice zoper državo (pravosodje) zaradi kršenja človekovih pravic, izplača izključno iz sredstev, ki so dodeljena Ministrstvu za pravosodje, daje Ministrstvo za pravosodje naslednje pojasnilo:

Ministrstvo za pravosodje najprej pojasnjuje, da je bil dne 25. aprila 2017 sprejet Zakon o Državnem odvetništvu (Ur. l. RS, št. 23/2017), ki v 22. členu opredeljuje izvrševanje finančnih obveznosti v zvezi s postopki pred Evropskim sodiščem za človekove pravice (ESČP). Ta določa, da »*Državno odvetništvo izvršuje finančne obveznosti Republike Slovenije, ki izhajajo iz sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, enostranskih izjav, prijateljskih in izvensodnih poravnav, podanih oziroma sklenjenih z namenom zaključka postopka pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, razen če zakon določa drugače.*« To pomeni, da sredstva za plačilo pravičnega zadoščenja in stroškov postopka, ki jih določi ESČP v Proračunu Republike Slovenije niso zagotovljena na postavki Ministrstva za pravosodje niti Vlade Republike Slovenije, temveč na postavki Državnega odvetništva Republike Slovenije (pred začetkom veljavnosti omenjenega zakona pa so bila ta sredstva zagotovljena v proračunski postavki Državnega pravobranilstva Republike Slovenije). Izplačevanje »kazni«, na način, kot jih predlagate, bi bilo torej v nasprotju z veljavno slovensko zakonodajo, zato vaš predlog lahko vidimo tudi kot pobudo za spremembo zakonodaje.

Relevantno je torej vprašanje, ali bi bilo iz razlogov, ki jih navajate, smiselno spremeniti obstoječi pristop.

- Predhodno je treba izpostaviti, da pravno gledano ne gre za »kazni«, ampak za delno javnopravni, delno civilnopravni koncept »pravičnega zadoščenja«, vzpostavljen po Evropski konvenciji o človekovih pravicah iz leta 1950.
- Drugič, za izvrševanje sodb ESČP kot tudi za področje človekovih pravic v državi ni odgovorno le eno ministrstvo, t. j. Ministrstvo za pravosodje, ampak vsi resorji. Novela Zakona o državni upravi (ZDU-1)¹ iz leta 2014 je med naloge Ministrstva za pravosodje sicer dodala »*usmerjanje ministrstev glede izvrševanja sodb mednarodnih sodišč*«, kar se nanaša v veliki meri na izvrševanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice. S tem je bil v Sloveniji prvič določen organ, ki spodbuja in usklajuje izvrševanje sodb mednarodnih sodišč. Vendar pa to ne pomeni, da je za izvrševanje sodb pristojno le eno ministrstvo, kar izhaja že iz samega besedila zakona. Julija 2016 pa je bila sprejeta še ena novela ZDU-1,² ki je med naloge Ministrstva za pravosodje izrecno dodala še »*preučevanje in načrtovanje uveljavljanja temeljnih človekovih pravic in svoboščin*«. Za spoštovanje človekovih pravic v vladi torej ni zadolženo le eno ministrstvo, niti ne nujno zgolj izvršilna veja oblasti. Nasprotno, človekove pravice in temeljne svoboščine zadevajo vse vidike življenja posameznika, družbe in države, zato si moramo za njihovo spoštovanje in uresničevanje prizadevati horizontalno in vertikalno na vseh ravneh. To pomeni, da skrb za spoštovanje in uresničevanje človekovih pravic zadeva tako vlado in državno upravo kot tudi zakonodajalca in sodno vejo oblasti, vključno Ustavno sodišče Republike Slovenije.
- Tretjič, razlogi za ugotovljene kršitve človekovi pravic s strani ESČP v posamezni zadevi so lahko različni. Na primer, lahko izvirajo iz neustrezne zakonodaje, ki ni skladna s standardi iz Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP), sistemskih pomanjkljivosti, lahko izvirajo iz neustreznega ravnanja posameznih državnih organov ali neustreznih objektivnih razmer, lahko pa se nanašajo na nezadostno, prepočasno ali neučinkovito sodno varstvo v Republiki Sloveniji. Ne nazadnje ne gre spregledati, da je med pogoji dopustnosti zadeve pred ESČP (glejte 34. in 35. člen Evropske konvencije o človekovih pravicah) ključno tudi izčrpanje notranje pravnih sredstev,³ t. j. v primeru Slovenije pred Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije (izredna in redna pravna sredstva) oziroma pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije (postopek po ustavni pritožbi). Ravno skozi proces izvrševanja sodbe pa so pritegnjeni tudi organi, ki so v določenem primeru sodelovali in »prispevali« k kršitvi, ki jo je ugotovilo ESČP. Tako so ti organi vključeni tudi v načrtovanje in izvedbo splošnih ukrepov za preprečitev bodočih kršitev. Center z izobraževanje v pravosodju vsako leto organizira usposabljanja, na katerih so predstavljene tudi sodbe ESČP.
- Četrtrič, ker od nastale kršitve do pravnomočne sodbe ESČP lahko poteče več let, je predlog dodatno vprašljiv tudi z vidika predlagane denarne odgovornosti posameznih funkcionarjev.
- Petič, Republika Slovenija ima integralni proračun in torej tudi z vidika davkoplačevalcev sprememba proračunskih postavk ne bi pomenila dejanske razlike glede stroškov države. Po oceni Ministrstva za pravosodje ima Republika Slovenija ustrezen pristop, da se centralna proračunska postavka za izplačilo odškodnin v okviru pravičnega zadoščenja po sodbah ESČP nahaja na Državnem odvetništvu.

¹ Uradni list RS, št. 90/14.

² Uradni list RS, št. 51/16.

³ Glejte med drugim: http://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_SLV.pdf.

Na Ministrstvu za pravosodje torej menimo, da ni potrebno spreminjati obstoječega pristopa glede izplačil pravičnega zadoščenja, ki jih izreče ESČP, saj obstoječ sistem izplačil dobro deluje, poleg tega pa za spremembo tudi ni upravičenih vsebinskih razlogov. Izpostaviti želimo, da država v skladu z 46. členom EKČP nima le dolžnosti v roku izplačati pravičnega zadoščenja posamezniki, katerega kršenje človekovih pravic je zgotovilo ESČP, ampak sodbo polno izvršiti tako z vidika posameznih kot splošnih ukrepov. Slovenija je v zadnjih letih na tem področjih naredila pomemben korak naprej, saj si vlada in Ministrstvo za pravosodje aktivno prizadevata za polno in čimprejšnjo izvršitev vseh sodb ESČP proti Sloveniji. Na ta način si vlada po svojih prizadevah, da prepreči podobne kršitve človekovih pravic, hkrati pa tudi zagotavlja spoštovanje vladavine prave, ki je komplementarna vrednota spoštovanju človekovih pravic. Več informacij o tem je dostopnih tudi na spletni strani Ministrstva za pravosodje (http://www.mp.gov.si/si/delovna_podrocja/aktivnosti_na_podrocju_clovekovih_pravic_in_izvrsevanja_sodb_evropskega_sodisca_za_clovekove_pravice/izvrsevanje_sodb_evropskega_sodisca_za_clovekove_pravice/),

Nenazadnje pa ne gre spregledati, da je splošno stanje spoštovanja človekovih pravic v Republiki Sloveniji večinoma na visoki ravni oziroma ni tako slabo, kot bi lahko izhajalo iz nekaterih mnenj, ki posamezne primere kršitev bodisi posplošujejo bodisi potencirajo. Pri tem ne gre spregledati statističnega podatka, da je bilo med leti 1993 - 2016 proti Sloveniji na ESČP vloženi kar 8.871 pritožb, od katerih je ESČP odločilo o 7.298 pritožbah. Velika večina pritožb, kar 6.945 (95.1%), je bilo nedopustnih oziroma črtanih, ESČP pa je izdalo sodbe v 341 zadevah. Kršitev EKČP je ugotovilo v 319 primerih - od tega se jih je kar 264 nanašalo na sistemski problem sojenja v razumnem roku (zadeva *Lukenda* - skupina), 18 na prenatrpanost ljubljanskega zapora (zadeva *Mandić in Jović* - skupina) in 7 na kršitev prekrškovnega postopka zaradi ne izvedbe ustne obravnave (zadeva *Flisar* - skupina). To pomeni, da je poleg omenjenih treh sistemskih kršitev, ki jih je država večinoma že odpravila, ESČP v več kot 20 letih ugotovilo kršitev EKČP s strani Slovenije le v 30 drugih zadevah. Od teh zadev velja izpostaviti dve sistemski vprašanji, ki sta povezani še z urejanjem vprašanj, ki so posledica razpada nekdanje SFRJ, in sicer pilotni sodbi v zadevi *Kurić* (izbrisani) in zadevi *Ališić* (nekdanji devizni varčevalci Ljubljanske banke), ki sta imeli večje finančne posledice in sta terjali - tako kot zadeva *Lukenda* - sprejem posebnega zakona. Na splošno so bile torej pritožbe zoper Slovenijo uspešne le v 3,6% primerih, a se zavedamo, da je vsaka ugotovljena kršitev človekovih pravic s strani ESČP pomembna in jo je potrebno čim prej odpraviti.

S spoštovanjem.

mag. Nina KOŽELJ
v.d. generalne direktorice

Pripravila:
dr. Simona Drenik, sekretarka